

ÚRHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

**TELEPÜLÉSTERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS
SZABÁLYOZÁSI TERV MÓDOSÍTÁSA**

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette:

Bruckner Attila

Okl. táj- és kertépítésmérnök

Tájvédelmi és élővilág-védelmi szakértő

tervezői jogosultság: TK-19-0244,

szakértői szám: SZTV-043/2009 és SZTjV-043/2009

valamint

Juglans Nigra Mérnöki Iroda Kft.

Enyedi-Egyed Szilvia

Okl. építőmérnök, térinformatikai szakmérnök

Szakértői szám: SZÉM-03/07-0671

Szakértői szám: SZKV/07-0671

Diószegi András

Okl. építőmérnök

Környezetirányítási szakértő

Környezetvédelmi szakértő: SZKV-13515/2015

Munkaszám: EKV-6/2023.

2023. augusztus

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	3
1. ÁLTALÁNOS ADATOK	3
1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI	3
1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI	3
2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	3
2.1. ELŐZMÉNYEK.....	3
2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA.....	4
2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	4
2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	4
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI	5
3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	5
3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA	5
3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL	8
3.2.1. Országos programokkal való kapcsolatok.....	8
3.2.2. Regionális programokkal való kapcsolatok.....	11
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	11
4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA	11
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE.....	11
4.2.1. Levegőminőség	11
4.2.2. Talaj és földtani közeg állapota.....	15
4.2.3. Vizek állapota	18
4.2.4. Hulladékgazdálkodás helyzete.....	22
4.2.5. Zajterelés helyzete	22
4.2.6. Élővilág állapota	23
4.2.7. Épített környezet	25
4.2.7. Tájvédelmi állapot.....	28
4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	29
4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK	30
4.4.1. Természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, vagy környezetterhelés	30
4.4.2. A módosítás következtében fellépő társadalmi, gazdasági folyamatok, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	32
4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	32
5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	35
5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK	35
5.2. MONITORING JAVASLATOK	37
6. KÖZÉRTTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	38

BEVEZETÉS

Úrhida Község Önkormányzata (8142 Úrhida, Kossuth L. u. 66.) a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítását határozta el. A terv módosításának generál tervezését a Fehér Vártervező Kft. (8000 Székesfehérvár, Rába u. 22.) végzi. A környezetértékelés elvégzésével a Fehér Vártervező Kft. adott megbízást. A tervek módosításához kapcsolódó környezetértékelést a tervező az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika, illetve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének előírásai alapján készítette el.

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI

A környezetértékelést kérő szervezet adatai:

Név:	Úrhida Község Önkormányzata
Székhely:	8142 Úrhida, Kossuth Lajos u. 66.
Képviseli:	Bognár József polgármester
Település KSH azonosítója:	17620

1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI

Vezető tervező:

Neve:	Bruckner Attila
Címe:	8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Tervezői engedély száma:	TK 19-0244
Szakértői engedély száma:	SZTjV-043/2009; SZTV-043/2009.

Közreműködő szakértők:

Neve:	Diószeginé Enyedi Egyed Szilvia
Címe:	8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma:	SZKV/07-0671

Neve:	Diószegi András
Címe:	8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma:	SZKV-01-13515/2015

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

2.1. ELŐZMÉNYEK

Úrhida Község Önkormányzata 2005-ben a 8/2005. (IX. 26.) önkormányzati rendelettel hirdette ki a Helyi Építési Szabályzatot. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet szabályozza a településtervek készítésének és jóváhagyásának folyamatát. A módosítások célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának

kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme. A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Ennek megfelelően a dokumentációt a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika alapján és a rendelet 2. számú melléklete szerinti értékelési és minősítési szempontok szerint állítottuk össze, figyelembe véve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének környezetértékelésre vonatkozó előírásait is.

2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA

A tervezett módosítások során a környezetértékelésben tett megállapítások alapját képezik a kitűzött célok megvalósításának, úgy, hogy a környezet igénybevétele, terhelése minimális legyen, illetve a környezetszennyezés kizárható legyen.

2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A környezeti értékelés során olyan információ vagy körülmény nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően, illetve szakhatósági információkon túl jelentősen befolyásolta volna a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának alakítását. Azaz a környezeti értékelés elkészítése a tervkészítést nem befolyásolta jelentős mértékben.

2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A környezetértékelés elkészítéséhez a kiindulási adatokat a terv generáltervezője biztosította. Meghatározásra kerültek a várható területhasználatok.

A környezet védelméért felelős szervek:

- Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1.
- Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága 1525 Budapest, Pf. 86.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkörben 8050 Székesfehérvár, Pf. 947.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész 8000 Székesfehérvár, Várkörút 22-24.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály 2481 Velence, Ország út 23.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földhivatali Osztály 8000 Székesfehérvár, Kégl Gy. u. 1.

- Budapest Főváros Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Örökségvédelmi Osztály 1014 Budapest, Logodi u. 38-40.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.
- Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály 2101 Gödöllő, Pf. 431.

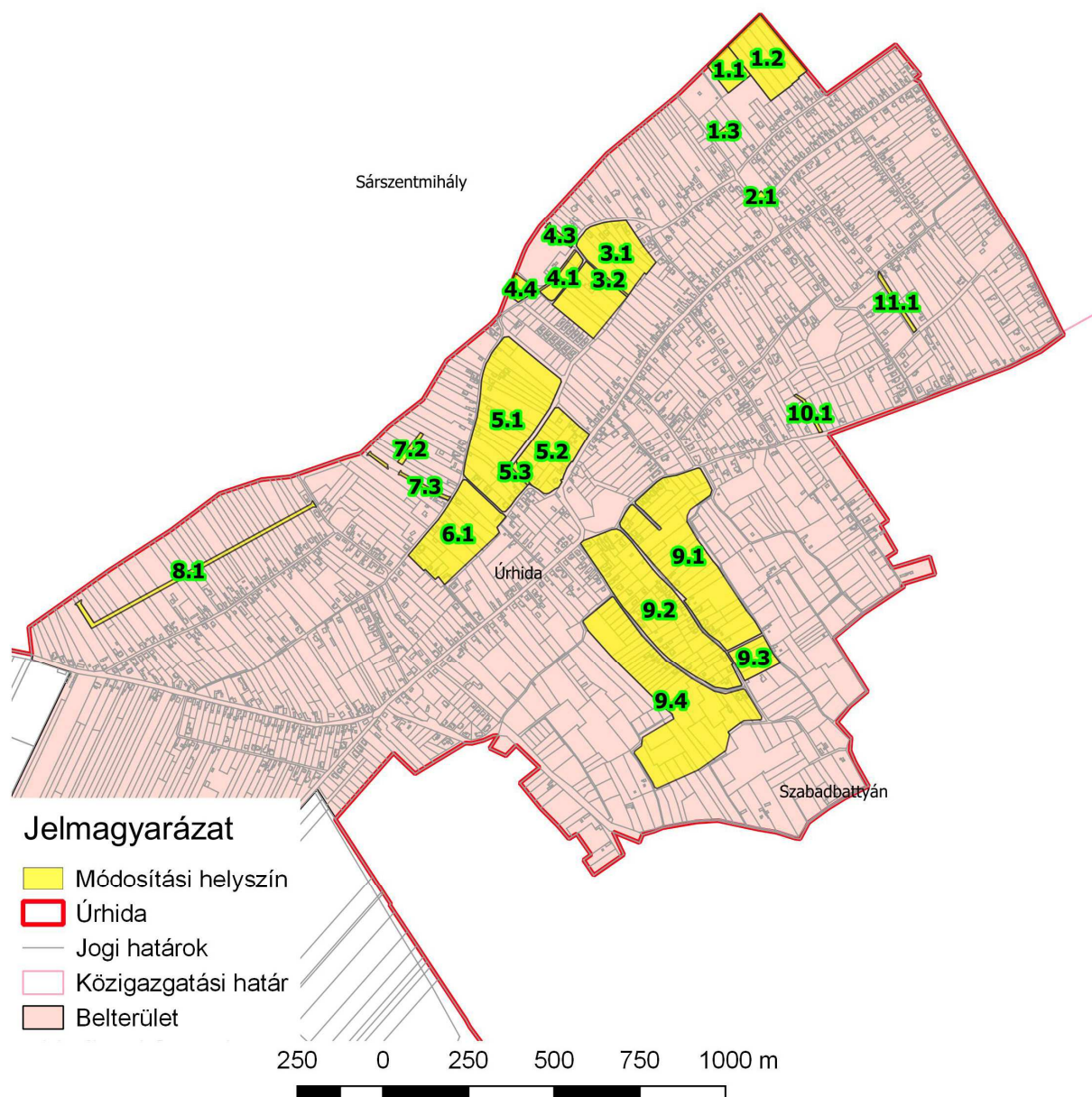
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI

A környezeti értékelés elkészítéséhez szakirodalmi adatokra, az Önkormányzat adatszolgáltatására, légifelvételek, térképművek adataira, valamint az előzetes véleményezi szakaszban résztvevő szakhatóságok adatszolgáltatásaira támaszkodtunk. Felhasználtuk továbbá a különböző közműszolgáltatók adatait is, illetve a jogszabályi előírásokat. Áttekintettük továbbá az országos és regionális környezetvédelmi, területrendezési és hulladékgazdálkodási tervek, programokat is. Ezen kiindulási adatok alapján a környezetértékelés kellő biztonsággal végrehajtható. Tekintettel arra, hogy a tervmódosítás csak az előzményekben felsorolt ingatlanokat érinti, így a környezetértékelést is csak a tervezési terület és közvetlen környezetére végezzük el.

3. A TERV KIDOLGOZÁSAKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Úrhida közigazgatási területét és a módosítással érintett ingatlanokat az alábbi ábra szemlélteti (*1. SZ. ÁBRA*):

1. számú ábra: Úrhida és a tervezési területek elhelyezkedése

A tervezett módosítások a következők:

1. helyszín: **Temető melletti energiapark kijelölése**

- Úrhida belterületének észak-keleti részén lévő temető egy része különleges beépítésre szánt területbe kerül a tervezett energiapark megvalósítása érdekében.
- A kialakult energiaparktól keletre lévő telkek pedig falusias lakóból különleges temető területbe kerülnek az önkormányzat kérésére.
- Ezen kívül a temetőtől délre eső falusias területen egy 10 m széles, fordulóval ellátott tömbfeltárás miatt az 528/2, 529, 530, 531 hrsz-ú telkek egy része közúti közlekedési területbe kerülnek.

2. helyszín: **Kossuth Lajos utcai emlékmű zöldterületbe sorolása.**

- A Kossuth Lajos utca és a Petőfi Sándor utca kereszteződésében lévő emlékmű területe különleges beépítésre szánt temető területfelhasználásból beépítésre nem szánt zöldterületbe kerül.

3. helyszín: **Petőfi Sándor utca és az „L” utca közötti lakóterület változása**
 - A Petőfi Sándor utca és a hatályos szabályozási terv alapján a tervezett „L” utca közötti falusias lakóterület kertvárosias területfelhasználásba kerül át.
 - Ezenkívül a telkek megfelelő megközelíthetősége szempontjából készül egy 9 méter széles utca, amely a tervezett „L” és a Petőfi Sándor utcát köti össze.
4. helyszín: **Záportározó területének változása**
 - A Petőfi Sándor utcától észak-nyugatra található 238 helyrajzi számú ingatlan egy része falusias lakóterületből beépítésre nem szánt zöldterületbe kerül.
 - A „Ma” utca megszűnik, ez a terület falusias lakó felhasználású lesz.
 - A Petőfi Sándor utcától észak-nyugatra tervezett zöldterületből pedig egy 6 m szélességű út kerül kiszabályozásra.
5. helyszín: **Kossuth Lajos utca és a Petőfi Sándor utca közötti tömbfeltárás változása**
 - A belterület közepén, a Kossuth Lajos és a Petőfi utca által közbezárt falusias lakóterületek kertvárosias területfelhasználásúak lesznek. A tervezett „L” utca csupán egy tömbfeltáró utca lesz, ezért az eredetileg tervezett összeköttetés a Jókai Mór utcával nem valósul meg.
6. helyszín: **Petőfi Sándor utca és a Palántafa út közötti lakóterület változása**
 - A Petőfi Sándor utca és a Palántafa út közötti terület falusias lakóterület helyett kertvárosias lakóterület felhasználású lesz.
7. helyszín: **Petőfi Sándor és az „F” utca közötti tömbfeltárás változása**
 - A Petőfi Sándor és az „F” utcát összekötő tervezett „I” utca és a tervezett „H” utca folytatása nem készül el, mivel a telekmegosztás a szabályozási terv szerint még nem indult meg. A terület visszakerül falusias területfelhasználásba.
8. helyszín: **Táncsics Mihály és az „F” utca közötti tömbfeltárás megszűnése**
 - A Táncsics Mihály és a tervezett „F” utca közötti tömbfeltárás, illetve a tervezett „G” utca nem valósul meg, a terület visszakerül falusias területfelhasználásba.
9. helyszín: **Arany János és Forrás utcától délre lévő lakóterületek változása**
 - Az Arany János és a Forrás utcától délre lévő telektömbök falusias lakóból kertvárosias területfelhasználásba kerülnek.
10. helyszín: **Arany János és Kőbányai utca közötti tömbfeltárás változása**
 - Az Arany János utca és a Kőbányai utca között tervezett tömbfeltárásban a telkek jobb megközelíthetősége miatt a tervezett „W” utca és az Arany János utca közé készül egy összekötő útszakasz.
11. helyszín: **Újszőlők út és Fagyöngy utca közötti összekötő útszakasz kiszélesítése**
 - Az Újszőlők út és a Fagyöngy utca közti összekötő földút kiszélesítése önkormányzati kérésre a telkek megfelelő megközelíthetősége érdekében.
12. Egyéb helyszínek: **Hatályos útsabályozások rendezése a település több pontján**
 - A település belterületén az időközben megépült épületek miatt a tervezett útsabályozásokat, útszélességeket az önkormányzat felülvizsgálta. Ennek következtében egyes esetekben csökkentek, illetve megszűntek a szabályozások.

3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

3.2.1. ORSZÁGOS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

A tervmódosításnak az alábbi országos tervekkel és programokkal kell összhangban lennie:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015-2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (NKP IV.),
- Víz keretirányelv.

Országos Területrendezési Terv

A törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Nemzeti Területfejlesztési Koncepcióról

A Nemzeti Területfejlesztési Koncepció a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásokkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében készült, figyelembe véve:

- a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzéseket,
- hazánk jövőképét, miszerint Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal,
- hogy a fejlesztés és a fenntarthatóság biztosítása valamennyi nemzeti erőforrás (az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások) kiegyensúlyozott, egymással összhangban lévő megőrzését, fejlesztését igényli, ezért a fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése valamennyi szakpolitikai terület számára feladatokat ad,
- a széles körű társadalmi egyeztetés tapasztalatait.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
 - Levegőminőség javítása,
 - A zajterhelés csökkentése,
 - Vízhőminőség és egészség,

- Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás,
 - Környezet és egészség,
 - Zöldfelületek védelme
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
 - A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem,
 - Talajok védelme és fenntartható használata,
 - Vizeink védelme és fenntartható használata,
 - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás,
- Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése,
 - Erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása,
 - A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése,
 - Energiatakarékosság és –hatékonyság javítása,
 - Hulladékgazdálkodás,
 - Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira,
 - Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése;
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem;
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem.

Víz Keretirányelv

Víz Keretirányelv előírásai szerint az EU tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanekkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni. Ennek megfelelően a jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével.

A település a Nádor-(Sárvíz)-csatorna, így a Duna jobb parti vízgyűjtő területéhez tartozik. Vízgazdálkodási szempontból a terület az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony (1-13 alegység) működési területéhez tartozik.

Nemzeti Tájstratégia

Az NTS egyik alap feladata a társadalom figyelmének és felelősségérzetének felkeltése annak érdekében, hogy a hazai, illetve a határon átnyúló tájak védelme, kezelése és tervezése céljából az érdekeltek helyi, országos és nemzetközi szinten is együttműködjenek. Jelen stratégia az egyezmény szellemiségének megfelelően a védelem-kezelés-tervezés hármasszisztemét alkalmazva határozza meg a célokat és feladatokat.

A táj védelme a táj jelentős vagy jellemző sajátosságainak megőrzésére és fenntartására vonatkozik. Örökségi értékét a táj természeti adottságai és/vagy az emberi tevékenységek révén kialakult elemeinek jellemző összetétele adja.

A táj kezelése a fenntartható fejlődés szempontjából olyan tevékenységet jelent, amelynek célja a táj rendszeres fenntartása. Célja, hogy a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok által előidézett változásokat irányítsa és összhangba hozza. A táj tervezése olyan céltudatos tevékenységet jelent, amelynek célja a táj fejlesztése, helyreállítása vagy új létesítése

Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet

A rendelet célja az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó, a rendelet hatálya alá eső Natura 2000 területeken előforduló, a mellékletekben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetőleg fajok megőrzéséhez szükséges előírások megállapítása.

Biztosítani kell a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását és helyreállítást

Olyan terv vagy beruházás elfogadása, engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül a Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, vizsgálni kell a területen meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat

Európai Táj Egyezmény

A tájegyezmény célja: az európai tájak minősége és sokfélesége olyan közös értéket képez, amelynek védelme, kezelése és tervezése terén fontos, hogy az érdekeltek együttműködjenek. Az Egyezmény fő célja, hogy elősegítse a táj védelmét, kezelését és tervezését, valamint, hogy hozzájáruljon a tájak vonatkozásában megvalósuló európai együttműködéshez. Ez az első olyan nemzetközi egyezmény, amely kizárólag a táj védelmével, kezelésével és továbbfejlesztésével foglalkozik. A tájegyezménnyel kapcsolatos feladatok:

Az Egyezményt aláíró országok vállalják, hogy

- a tájat – mint az emberi környezet meghatározó komponensét, a természeti és a kulturális örökség sokféleségének kifejezőjét és az önzonosságuk alapját – törvényben ismerik el;
- a tájak védelmére, kezelésére és tervezésére kiterjedően jogszabályba foglalt tájpolitikát alkotnak;
- a tájpolitikán foglaltak megvalósítása érdekében intézkedéseket tesznek a közvélemény, a helyi hatóságok és más szereplők bevonásával;
- a tájat integrálják a regionális és településtervezési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra;
- növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság, tudatosság növelés szisztemétének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében;
- növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;

- lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a tájjal kapcsolatos képzést, továbbképzést kiterjesszék más szakterületekkel foglalkozó szakemberekre is.

Az Egyezményben meghatározott feladatok egy részét hazánk már teljesítette, hiszen a táj védelme törvényi szinten szabályozott, illetve a tájra vonatkozó stratégiákban megjelenik a táj védelme, kezelése és tervezése. A tájak értékeléséhez és "működtetéséhez" értő szakemberek képzése is nagy hagyományokra tekint vissza. A lakosság és a helyi érdekelt szervezetek is részt vesznek a tájjal kapcsolatos döntési mechanizmusban (pl. lakossági fórum, közmeghallgatás).

3.2.2. REGIONÁLIS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

Országos Területrendezési Terv

Az OTvT-vel való kapcsolatokat a felülvizsgálati dokumentáció önálló fejezetben vizsgálja.

Fejér megye területrendezési terve

A regionális program az alábbi:

- Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Fejér Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (II. 28.) önkormányzati rendelete

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A megyei szintű tervvel való összhangot és kapcsolódást a felülvizsgálati dokumentáció külön fejezetében vizsgálja.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA

A tervezési terület Úrhida. Az Alföld nagytájon, azon belül a Mezőföld középtájon és a Sárrét és a Sárvíz-völgye kistájak határán helyezkedik el (*Forrás: Dövényi. (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010.*).

4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

4.2.1. LEVEGŐMINŐSÉG

Éghajlati viszonyok

A tervezési terület éghajlata mérsékelt meleg, száraz. Az évi napsütés 1980 óra körüli. Nyáron 800 óra alatti, télen 185 óra körüli a napfény tartam. Az évi középhőmérséklet 9,8–10,2 °C, a nyári félévé 17,0 °C körüli. Évente 194–198 napon át (ápr. 2–6. és okt. 18–20. között) a napi középhőmérséklet meghaladja a 10°C-ot. A fagymentes időszak hossza 196 nap körüli (ápr. 10–13. és okt. 25. között). A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 34,0 °C körüli, a téli abszolút minimumoké –16,0 °C.

A csapadék évi összege sokévi átlagban 530–560 mm, de É-on az 530 mm-t sem éri el. A vegetációs időszakban 310–330 mm, É-on kevéssel 310 mm alatti eső várható. A legtöbb, 24 óra alatt lehullott eső 79 mm volt (Füle). Hótakarós nap a téli félévben 32–34 körüli várható, 20 cm átlagos maximális vastagsággal. Az ariditási index 1,26–1,30.

Az uralkodó szélirány az É-ÉNy-i, második helyen a DK-i áll. Az átlagos szélesség 2,5–3 m/s, a dombhátakon kevéssel meghaladja a 3 m/s-ot. Általánosságban kijelenthető, hogy a vidék termőterületei az alacsony vízigényű és nem túl magas hőigényű növények termesztésére kiválóan alkalmasak

Környezeti levegő minősége

Úrhida településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Úrhida település esetében nem relevánsak. A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (1. SZ. TÁBLÁZAT):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén- monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a túréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra túréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a túréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Úrhida esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Gazdasági tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Ipari kibocsátások

Úrhida település esetében a gazdasági tevékenységek döntően a szolgáltatás területére terjednek ki, tényleges ipari tevékenység nem folyik. A LAIR levegővédelmi adatbázis Úrhidára vonatkozóan semelyik évre sem tartalmaz. A településen bejegyzett vállalkozások érdemi levegőminőséget befolyásoló kibocsátásokkal nem rendelkeznek.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékes gázszolgáltatás van, kiépítettsége közel 100%-os, az ellátó hálózat hossza 22,1 km. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 1320 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása kb. 97% volt. A közintézmények mellett a háztartások kb. 80 %-a a gázt használja fűtésre.

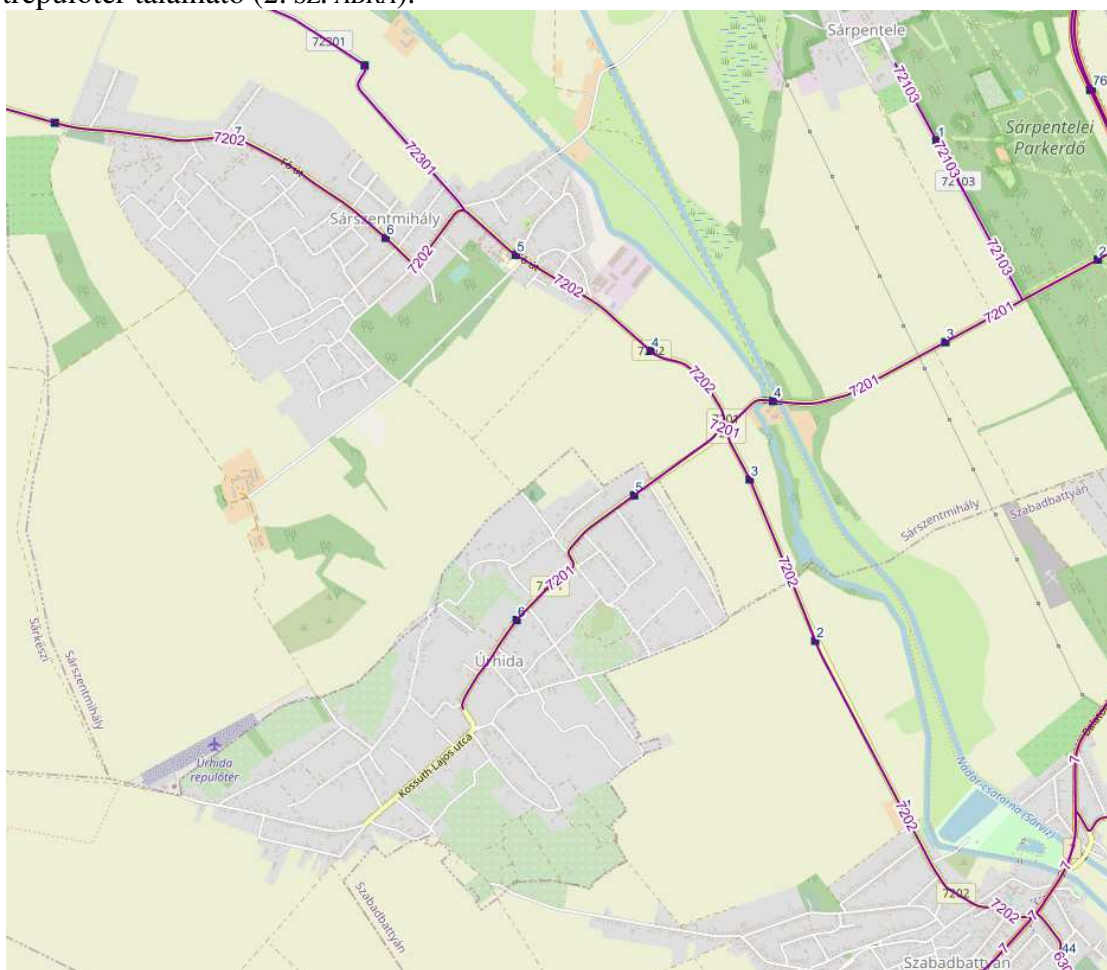
A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús, vagy biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Úrhida közigazgatási területét egyedül a településre bevezető 7201. jelű összekötő közút érinti. A közeli 7202 számú út elkerüli a település közigazgatási területét.

Úrhida zsák település, így a községen áthaladó forgalom nincs, kizárólag helyi közlekedés folyik. A településen vasútvonal nem halad át, illetve a település Ny-i határán Sárszentmihály területén sportrepülőtér található (2. SZ. ÁBRA).

2. számú ábra: Úrhida közlekedés-hálózata (forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (2. SZ. TÁBLÁZAT).

2. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)
	7201. sz út 4-317 és 6+582 kmsz. között
Személygépkocsi	2260
Kis tehergépkocsi	416
Szóló autóbusz	29
Csuklós autóbusz	0
Közepes tehergépkocsi	26
Nehéz tehergépkocsi	12
Pótkocsis szerelvény	3
Nyerges tehergépkocsi	1
Speciális jármű	0
Motorkerékpár	80
Lassú jármű	10

A bemutatott útszakasz mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk (3. SZ. TÁBLÁZAT).

3. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók (g/km)
	7201. sz út 4-317 és 6+582 kmsz. között
Szén-monoxid	1787,5
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	273,1
Részecske	26,2

A vizsgált útszakaszok mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (4. SZ. TÁBLÁZAT).

4. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m ³)
	7201. sz út 4-317 és 6+582 kmsz. között
Szén-monoxid	33,0
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	5,0
Részecske (PM10 24 órás)	0,19

A településre bevezető út mentén a légszennyezettségi határértéket meghaladó légszennyezőanyag koncentráció nem várható. A távolabbi utak a település levegőminőségére hatást nem gyakorolnak. A településen belül 7201. számú út (Kossuth Lajos utca) forgalma széteszik, így a településen belül sem várható a közlekedésből jelentős levegőterhelés. A sportrepülőtéren folyó tevékenység eseti jellegű, légszennyező hatása elhanyagolható.

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás helyi rendelettel szabályozott.

A tervezési területek levegőállapota

A tervezési területeken jelentős hatású légszennyező források nem üzemelnek, az utakon folyó közlekedésből sem származik érdemi levegőterhelés.

4.2.2. TALAJ ÉS FÖLDTANI KÖZEG ÁLLAPOTA

Domborzati viszonyok

A kistáj 103 és 222 m közötti tszf-i magasságú, központi része medencesíkság, D-i része enyhén hullámos, tektonikusán preformált völgyekkel szabdaltnak, domblábi helyzetű hátsó sorozata. Geomorfológiailag lépcsős szerkezetű, 3 jellemző orográfiai szintje: 1. 110–130 m magasságban a feltöltött medencék; 2. 160–170 m közötti magasságban a lerakódott kavicstakarók gyakran lösszel fedett maradványai; 3. 180–200 m között a pannóniai felszín dombháta helyezkednek el. Érdekes színezőelem a kistájban a Szár-hegy és a Kő-hegy szigetszerűen kiemelkedő sasbérce.

Földtani viszonyok

A medencealjzat fő kőzetei a Velencei-hegységből ismert karbon gránit, valamint különböző paleozoos metamorf képződmények. A kistáj medencéje két, egymással párhuzamos ÉNy–DK-i irányú vető mentén szakaszosan süllyedt be. A pannóniai agyagos üledékek denudált térszínére a Bakony felől érkező vízfolyások az alsó- és a közép-pleisztocénban – különösen Berhida és Papkeszi között – jól rekonstruálható hordalékkúpot építettek. A pleisztocén végén, esetleg az óholocénba is átnyúlva a poligenetikus medence középső és K-i része süllyedt erősebben, s e mozgásokkal különült el a Sárrétől a Berhidai-medence, és került mai helyére a Séd is.

A folyamatos süllyedés miatt az újholocénra a Sárrét egykori tómedencéje teljesen elláposodott, megindult a tőzegképződés. A felszín kb. 50%-át a fent említett pannóniai képződmények borítják (D–DNy-i részek). A fiatal süllyedések, ill. árterek holocén üledékekkel, a magasabb orográfiai helyzetben levő hordalékkúpok 4–8 m vastagságú löszszerű anyaggal fedettek. Az alaphegység felszíni kibúvásai több helyen is megfigyelhetők, pl. Kőszárhegynél és Polgárdinál devon-karbon kristályos mészkőből, homokkőből álló sasbércek találhatók. A szabadbattyányi Szár-hegy előterében Magyarország legidősebb, alsó-ordovíciumi ősmaradvány-együttese. Legjelentősebb hasznosítható nyersanyaga a mezőgazdasági tőzeg és a lápföld, valamint Polgárdi mészkőve.

Talajtani viszonyok

A kistáj talajtakarója összesen 10 talajtípusból tevődik össze. A talajtani változatosságot növeli, hogy 6 talajféleség területi kiterjedése 3% területi részaránynál kevesebb. A 6 kis területű talajtípust a Balaton-felvidékről átnyúló barnaföldek (2%), Berhidától Ny-ra és Berhida környékén a rendzina talajok (2%), az alföldi mészlepedékes csernozjom talajok (1%), a Séd völgyében a réti öntéstalajok (2%) és a lápos réti talajok (3%), Várpalota alatt és Papkeszitől Ny-ra a földes kopárok (1%) alkotják. A földes kopárok szőlőterületi hasznosítása 25%, a barnaföldeké 10%, a mészlepedékes csernozjom talajoké pedig 15%. A földes kopárokon az erdő kb. 10%-ot, a barnaföldeken pedig 15%-ot tehet ki. A települések jelentős területet foglalnak mind a barna- földékből (15%), mind a rendzina talajokból (40%), de különösen az alföldi mészlepedékes talajokból (100%).

Az erdőtalajokat és a Sárrét láptalaját Berhidától egészen Csajágig összefüggő és körbefutó sávban löszös üledékeken képződött mészlepedékes csernozjom talajok (19%) övezik. E talajok termékenysége nagyon kedvező (int. 90–125); szántóként 55%-uk, szőlőként 15%-uk, gyümölcsösként 5%-uk, erdőterületként pedig kb. 15%-uk hasznosulhat.

A táj legnagyobb kiterjedésű talajtípusát a Nádasdladány és Polgárdi vonaláig terjedő harmadidőszaki üledékeken, attól K-re pedig löszös üledékeken képződött réti csernozjom talajok (41%) képviselik. A vályog mechanikai összetételű, kedvező termékenységű (int. 85–120) réti csernozjom talaj túlnyomórészt (80%-ban) mezőgazdaságilag hasznosítható (szántóként 77%, szőlőként 3%, erdőként 12%), a fennmaradó területük pedig település.

A Sárrét síkláp talajának (22%) kb. 70%-át rétek és szabad vízfelszínnek borítják. A lápterület kb. 25%-a láperdő. A Sárrétet a Móri-árok felé övező réti talajok kiterjedése 7%. A réti talajok egy része kisebb szervesanyag-tartalmú, és a felszín közeli talajvízszint következtében a 35–50 (int.) talajminőségi kategóriába tartozik. A Székesfehérvár környéki réti talajok azonban kedvezőbb termékenységűek (int. 55–80). A réti talajok főként rét területként hasznosíthatók (75%).

Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (5. SZ. TÁBLÁZAT):

5. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	1
04	2
09	2
13	19
14	1
16	41
25	7
26	2
27	3
28	22

Úrhida esetében a felsorolt talajtípusokból 3 típus található meg:

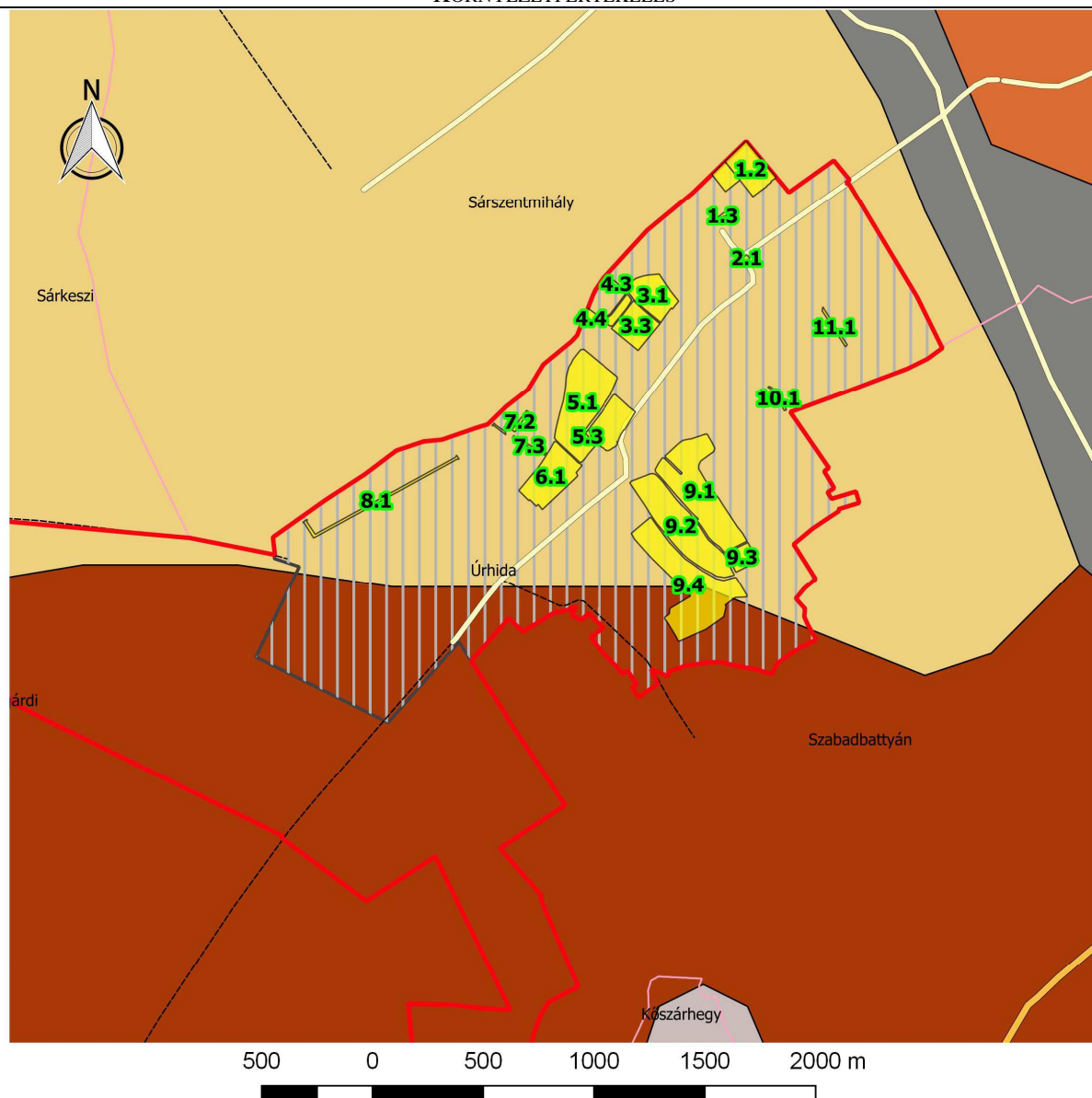
- 01 – köves, földes kopárok: kb. 35%,
- 16 – mélyben sós alföldi mészlepedékes csernozjomok: kb. 63%,
- 13 – Mészlepedékes csernozjomok: kb. 2%.

6. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	70	25	5	-	-
04	100	-	-	-	-
09	90	10	-	-	-
13	95	5	-	-	-
14	100	-	-	-	-
16	95	5	-	-	-

A tervezési terület genetikus talajtérképét és közetképző közeteit az alábbi ábrák mutatják be (3. SZ. ÁBRA):

ÚRHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

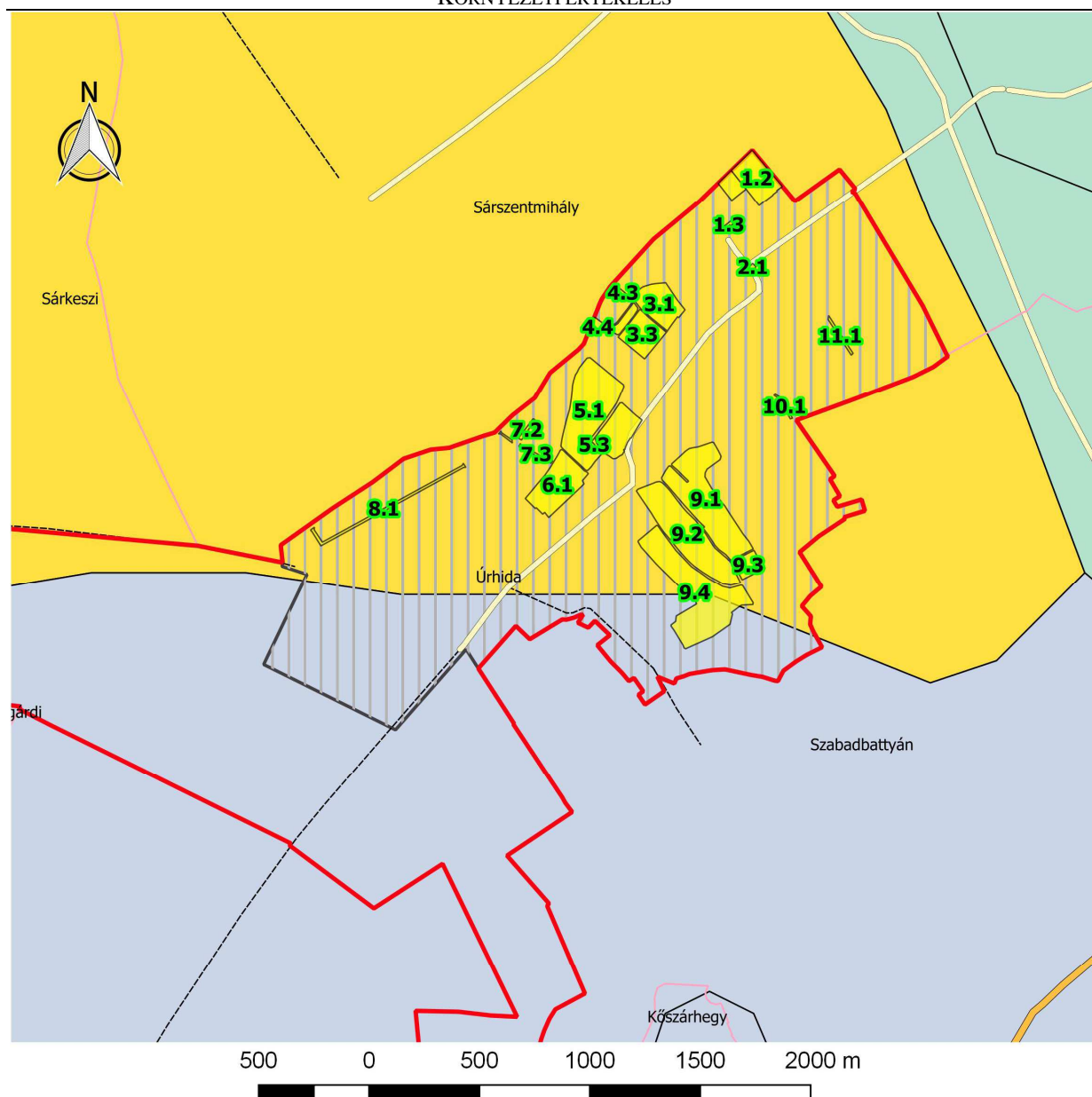

Jelmagyarázat

 Úrhida	 Savanyú, nem podzolos barna erdőtalajok	 Terasz csernozjomok
 Közigazgatási határ	 Agyagbemosódásos barna erdőtalajok	 Szoloncsák
 Módosítási helyszín	 Pszeudoglejes barna erdőtalajok	 Szoloncsák-szolonyecsek
 Belterület	 Barnaföldek (Ramann-féle barna erdőtalajok)	 Réti szolonyecsek
 Főút	 Kovárványos barna erdőtalajok	 Sztjeppesedő réti szolonyecsek
 Műút	 Csernozjom-barna erdőtalajok	 Szolonyeces réti talajok
Genetikus talajtípusok	 Csernozjom jellegű homoktalajok	 Réti talajok
 Nem kategorizált	 Mészlepedékes csernozjomok	 Réti öntéstalajok
 Köves és földes kopárok	 Alföldi mészlepedékes csernozjom	 Lápos réti talajok
 Futóhomok	 Mélyben sós alföldi mészlepedékes csernozjomok	 Síkláp talajok
 Humuszos homokos talajok	 Réti csernozjomok	 Lecsapolt és telkesített síkláp talajok
 Rendzina talajok	 Mélyben sós réti csernozjomok	 Mocsári erdők taljai
 Erubáz talajok, nyiroktalajok	 Mélyben szolonyeces réti csernozjomok	 Fiatal, nyers öntéstalajok

3. számú ábra: Genetikus talajtípusok

ÚRHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

4. számú ábra: Talajképző kőzetek

4.2.3. VIZEK ÁLLAPOTA

Felszíni vizek

A Séd Vilonya–Ősi közötti és a Sárvíz–Nádor-csatorna Ősi–Sárszentmihály közötti szakasza (15 km, 1391 km²) a fő vízfolyás, amelyhez K-ról a Gaja Székesfehérvár alatti szakasza is hozzátartozik. Az ugyancsak Ősitől kiágazó Nádor–Malom-csatorna jobbról (Ny-ról) párhuzamosan halad a Sárvíz–Nádor-csatornával. Az egyes vízfolyások adatai: Séd 55 km, 513 km²,

Péti-víz 7 km, 60 km², Inotai-víz 6,5 km, 113 km², Csákány-árok 5,5 km, 32 km², Hidegvölgyi-víz 10 km, 50 km², Gaja 60 km, 631 km², Nádor-Malom-csatorna 15 km, 92 km². Száraz, vízhiányos terület. A kistáj vízrajzi központ jellege miatt számos vízjárási adatát ismerjük. A Sárvíz–Malom-csatorna a Péti-víz és a Séd összefolyásától viseli ezt a nevet. Árvizeik tavasszal, kisvizeik ősszel jelentkeznek. Vízjárásukat a Bakonyból leáramló karsztvíz-utánpótlás erősen befolyásolja és kiegyenlíti.

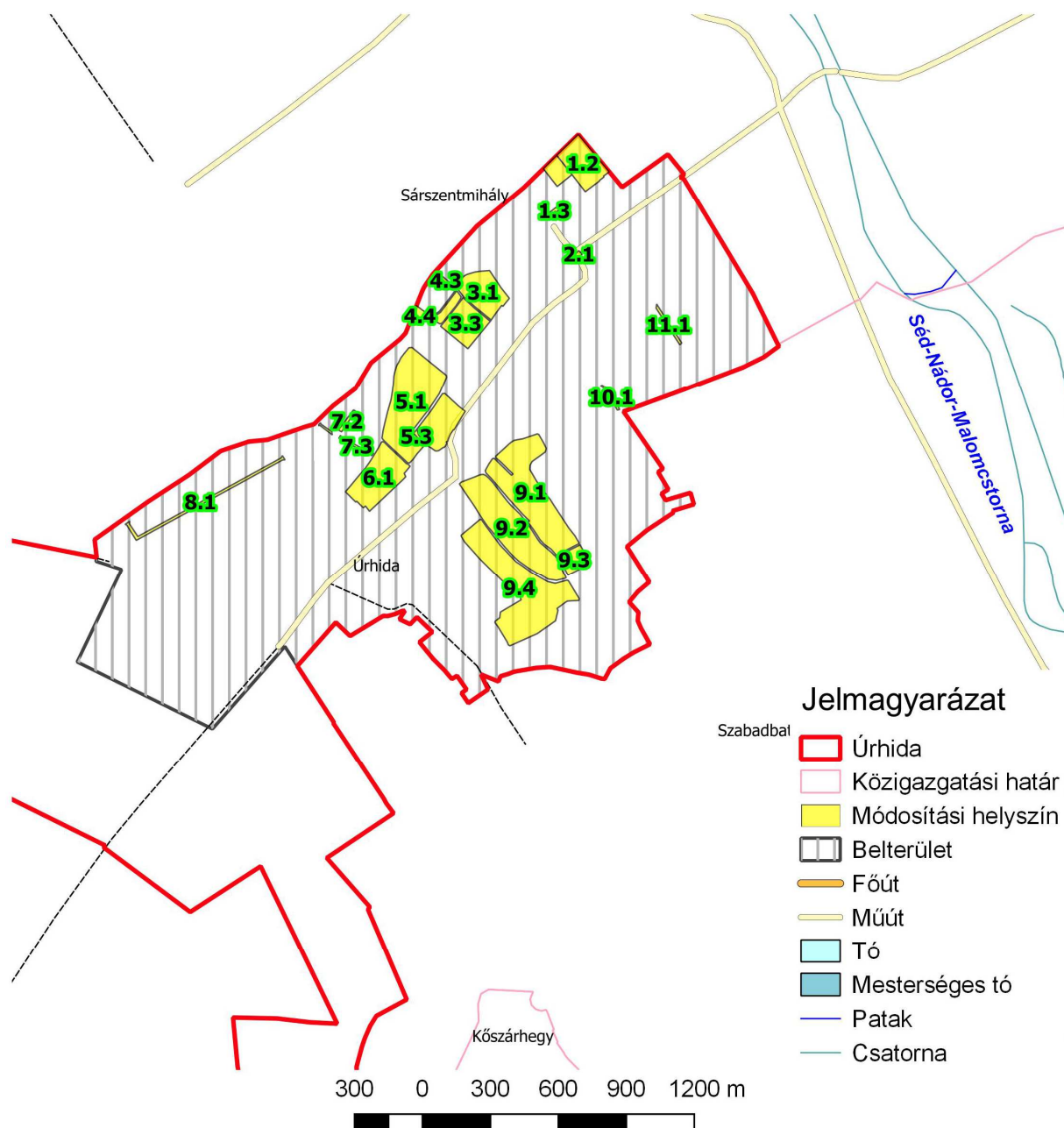
Vízjárási adatok az alábbi vízfolyásokról állnak rendelkezésre (7. SZ. TÁBLÁZAT):

7. számú táblázat: Vízfolyások vízhozam adatai

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Séd	Hajmáskér	20	290 (320)	0,65	1,40	28
Péti-víz	Várpalota	24	100	0,45	0,65	9
Inotai-víz	Ósi	52	208	0,20	0,35	15
Csákány-árok	Ósi	-	-	0,16	0,20	3
Nádor-Malom-csatorna	Ósi	45	128	0,70	1,00	15
Gaja	Székesfehérvár	24	290	0,25	1,70	27
Sárvíz-Malom-csatorna	Sárszentmihály	-34	360	2,30	5,00	45

A módosítással érintett területekhez legközelebb a Cinca–Csíkgát-patak folyik, távolsága a település belterületétől kb. 1.900 m, azaz a módosítással érintett területeknek közvetlen kapcsolata felszíni vízzel nincs.

A kistáj 4 természetes kis tava együtt 7,2 ha. 2 mesterséges tava 12,2 ha felszínű, 4 halastava 313 ha terjedelmű. Közülük a Csór melletti a legnagyobb (111 ha), de jelentős a székesfehérvári is (107 ha). A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (5. SZ. ÁBRA):

5. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

Csapadékvíz elvezetés

Úrhida község az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási alegységhez tartozik. A tervezési alegység a Séd–Nádor-Gaja vízrendszer vízgyűjtő területét foglalja magába. A községben természetes befogadó nincs, ez abból adódik, hogy a település fő vonala magas-vonulatra épült. A vízrendszer gerince a Nádor-csatorna, mely átszeli a Mezőföld és a Sárrét térségét. Úrhida község területéről elvezetett csapadékvíz befogadója Sárvíz-malomcsatorna, amely szintén a Nádor csatornába vezeti a vizét.

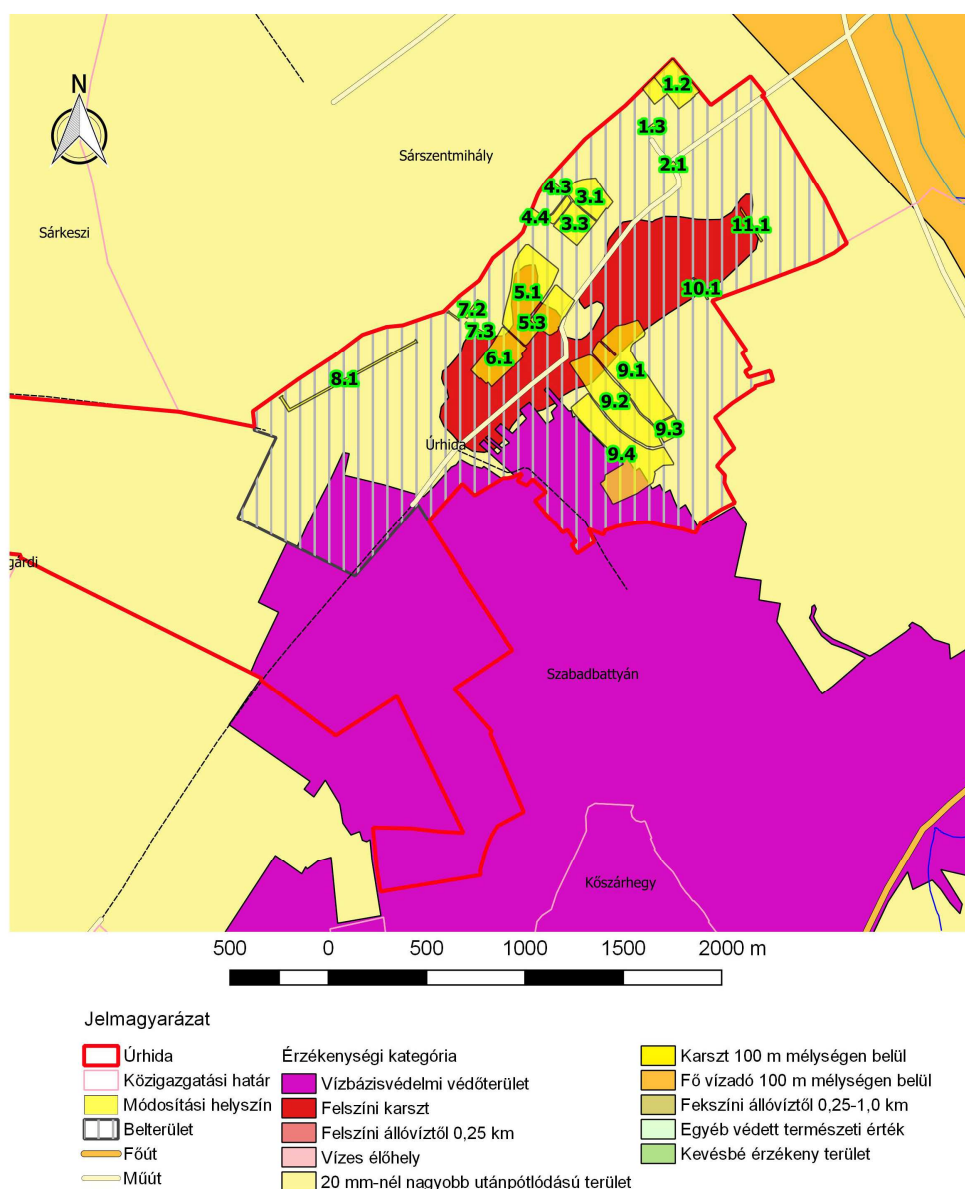
A település dombvidéki jellegű, a keskeny utcák miatt a csapadékvíz elvezetés érdekében csak a jelentősebb utcák (Kossuth Lajos, Arany János u.) mentén épült ki, így nagyintenzitású csapadékok alkalmával elöntések történhetnek, illetve a domboldalról a csapadékvíz hordalékot sodorhat az utakra.

Felszín alatti vizek

A „talajvíz” a Sárrét medencéjében 4 m felett van, csak az É-i és D-i magasabb peremeken süllyed mélyebbre. Kémiaileg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. Keménysége 15–25 nk° közötti. A szulfáttartalom csak DK-en emelkedik 60 mg/l fölé. A rétegvizek mennyisége csekély. Az artézi kutak mélysége a 100 m-t, vízhozama a 2001/p-et ritkán haladja meg. A kistáj valamennyi településének közüzemi víz- és csatornaellátottsága van, a csatornázott lakások aránya megközelíti a 90%-ot (2008.). Úrhida az ivóvizet a Fejérvíz Zrt. által üzemeltetett vezetéken kapja. Úrhidán mélyfúrású ivóvíztermelő kútról nincs tudomásunk.

A település a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet alapján Nitrát-érzékeny terület. A felszíni vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, valamint a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint fokozottan érzékeny, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület.

A település középső része nyitott karszton fekszik, D-i része pedig a Kőszárhegyi vízbázis védőterületén fekszik. A település esetében a felszín alatti közeg szennyeződés-érzékenységi kategóriáit az alábbi ábra mutatja be (6. SZ. ÁBRA):

6. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Vízellátás

A település önálló vízművel nem rendelkezik, az ivóvízhálózat a Kőszárhegy kistérségi vízmű rendszerre kapcsolódik, melynek üzemeltetését a FEJÉRVÍZ Zrt. látja el. A községi vízhálózat ellen nyomó rendszerű. Az elosztó hálózati vezetékek a 200 m³-es medencétől (Tf 174.80 mBf.) kerülnek ellátásra. Úrhida átlagos vízigénye: 140–200 m³/d.

A vízellátó rendszer részben az időszakos nyári vízhiány, részben a felső zónában vízellátórendszer fejlesztése nélkül történt betelepülések időszakos hiányos nyomással történő ellátás mellett üzemel.

Szennyvízkezelés

Úrhida szennyvízelvezetése a „Székesfehérvár-Maroshegy I/D ütem, valamint a hozzá kapcsolódó Sárközi medence településeinek (Nádasdladány, Jenő, Sárkeszi, Sárszentmihály, (Sárpentele), Úrhida) szennyvíz csatornázása” tárgyú tervek alapján épült ki. A hálózatot ugyancsak a Fejérvíz Zrt. üzemelteti.

Úrhidán a szennyvízcsatorna hálózat kiépített, a meglévő utcák ingatlanjainak rákötése igen magas arányban megtörtént, a kiépített hálózat hossza 26.070 m. A településen a kommunális szennyvíz mellett csak csekély mennyiségű technológiai szennyvíz keletkezik. Az összes szennyvíz mennyisége a vízfelhasználás kb. 95 %-a. Úrhida a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról helyi rendeletet adott ki.

4.2.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS HELYZETE

A településen a hulladék közszolgáltatás helyzete megoldott, a település hulladék közszolgáltatója a VERTIKÁL Közszolgáltató Nonprofit Zrt. A vegyes hulladék gyűjtése heti rendszerességű, kezelése a Polgárdi Hulladékkezelő Központban történik. A zöldhulladékok gyűjtése elkülönítetten történik, kezelésre a Polgárdi Hulladékkezelő Központban üzemeltetett komposztáló telepen van lehetőség. A településen egy hulladékszállító vállalkozás működik, egyéb hulladékgazdálkodási vállalkozás, vagy létesítmény nem üzemel. Tekintettel a község zsák település voltára és közlekedés hálózatára, illegális hulladéklerakás nem jellemző.

4.2.5. ZAJTERELÉS HELYZETE

Úrhida település egyes területein kialakuló zajterhelés a kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze (8. SZ. TÁBLÁZAT). A településen időszakosan a Sárszentmihály határában lévő sportrepülőter okoz nagyobb zajterhelést, de ilyen alkalom ritkán fordul elő.

8. számú táblázat: A 7201. számú út mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban

	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)
Számított zajterhelés referencia távolságban $L_{Aeq(7,5)}$	69,6	61,3
Zajterhelési határérték L_{TH}	65	55

A Kossuth Lajos u. és Arany János u. egyes szakaszain, a nagyon keskeny részeken, ahol a szemben álló épületek homlokzata is közel vannak egymáshoz előfordulhat határérték feletti zajterhelés az éjszakai időszakban. Úrhida esetében az OKIR rendszer nem tartalmaz egyedi

zajkibocsátási határértéket megállapító határozatot, illetve zajterhelési határérték túllépése miatt kiadott kötelezést.

4.2.6. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

Élővilág

A község közigazgatási területe 110 és 190 mBf tszf-i magasságon fekszik. A község belterülete jellemzően 110 és 180 mBf-i magasságban, közel egyenletesen DK felé lejtő terepfelszínen található. A település belterületének mikroklímáját a lejtős terepfelszín, illetve a meredekebb területek esetében a DK-i kitettség befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É-ÉNy-i uralkodó szelektől különálló vagy magasan a felszín fölé emelkedő tereptárgy nem biztosít védelmet. A szántók között nincs vagy ritka az erdősáv, ezért a defláció (a szél romboló munkája) gyakori. Úrhida területén állandó vízfolyás és állandó vízfelületű tó nincs, a felszíni csapadékvizek K-DK felé, a Sárvíz-malomcsatorna felé folynak.

A vizsgált terület a Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flórávidékének (*Eupannonicum*) **Mezőföld és Solti síkság flórajárásába (*Colocense*)** tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháborítatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patakvölgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: fehér akác, bálványfa stb.

A Sárrét kistáj flórája és vegetációja alapján egyaránt átmeneti jelleget mutató, középhegység-peremi potenciális erdőssztyepp-terület, mélyebb fekvésű részein lápi- és mocsári vegetációval. A ma nagyrészt jelentősen degradált, ill. főleg mezőgazdasági területként hasznosított tájban, a természetközeli vegetáció elszigetelt foltokban maradt fenn. Klímazonális vegetációtípusa a tatárjuharos-lösztölgyes, ill. más hegylábi- és dombvidéki elegyes tölgyesek, melyek ma fragmentális állományok vagy az erdőgazdálkodás során átalakított, eljellegtelenedett (pl. Nádasdladány, Füle) erdők. Fajgazdag erdőssztyepp-flóra elsősorban – az évszázadok óta legfeljebb extenzíven hasznosított (legeltetés, üdőbb völgytalpakon kaszálás) – löszvölgyekben maradt fenn. A löszpusztagyeppek számos típusa (pusztai csenkesz – *Festuca rupicola*, pusztai és csinos árvalányhaj – *Stipa pennata*, *S. pulcherrima*), a félszáraz gyepek és a sztyeppcserjések őrzik a pannon és kontinentális sztyeppterületek fajainak zömét (szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii*, csuklyás ibolya – *Viola ambigua*, sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, pusztai meténg – *Vinca herbacea*, leánykökörcsin – *Pulsatilla grandis*, budai imola – *Centaurea sadleriana*, cseplesz meggy – *Prunus fruticosa*, törpemandula – *P. tenella*, gór habszegfű – *Silene bupleuroides*, változó gurgolya – *Seseli varium*, csajkavirág – *Oxytropis pilosa*, harasztos káposzta – *Brassica elongata*, erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, taréjos búzafű – *Agropyron pectiniforme*, macskahere – *Phlomis tuberosa*). A kistáj paleozoós kőzetek alkotta kiemelkedésein (főleg a Szár-hegy devon mészkő platóján) különlegesség a középhegységi szubmediterrán sziklagyep-fajok (deres csenkesz – *Festuca pallens*, ezüstaszott – *Paronychia cephalotes*, szirtör – *Hornungia petraea*, borzas szulák – *Convolvulus cantabrica*, sziklai üröm – *Artemisia alba*), ill. a mészkedvelő-tölgyes szigetszerű megjelenése. Növényföldrajzilag jelentősek a mélyebb fekvésű – lecsapolt, elgyomosodott, tőzgebányászat áldozatául esett – részek fennmaradt láprétfoltjai (fátyolos nőszirm – *Iris spuria*, lápi nyúl farkfű – *Sesleria uliginosa*) és fragmentális szikesei (sziki őszirózsa – *Aster tripolium* subsp. *pannonicus*, sziki útifű – *Plantago maritima*) is.

Gyakori élőhelyek: OC, P2b, L2a, RC, OB, B1a; közepesen gyakori élőhelyek: H5a, H4, E1, BA, P2a, RB; ritka élőhelyek: A3a, B5, D2, D34, I1, J1a, M2, M6, L1, G2, H3a, K1a, P45.

Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özőnfajok: bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 5.

Erdők állapota

Úrhida a Pest Vármegyei Kormányhivatal Mezőföldi Erdőtervezési Körzetéhez tartozik. A település külterületén csak a D-i részen van egy igen kis kiterjedésű művelésre tervezett erdő (7. SZ. ÁBRA).

7. számú ábra: Úrhida, művelésre tervezett erdők

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területén erősen alárendelt, hiszen csupán egy üzemtervezett, kis területű, csaknem 0,7 hektáros erdőrészlet (Úrhida 3/A) található a közigazgatási terület D-i szegletében. Nagy területű (több száz hektár), összefüggő erdőterület sem a község területén, sem a közelben nincs. A külterületen több kisebb, egymástól nagyobb távolságra lévő, a tájrészletben mozaikszerűen elhelyezkedő erdősávok találhatók, melyek többnyire spontán, a művelési határok mentén kialakult mezővédő erdősávok. A termőhelyi viszonyok és a tájpotenciál kihasználása inkább a mezőgazdasági kultúráknak kedvez.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 37/2009. évi törvény szerint az erdőterület termelésből való kivonása csak az erdészeti hatóság engedélye alapján lehetséges. A tervezési területen az erdők aránya alacsony, a módosítási helyszínek egyike sem érint művelésre tervezett erőtagot, vagy részletet.

4.2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

TELEPÜLÉS SZERKEZETE, A HELYI SAJÁTOSSÁGOK VIZSGÁLATA

Úrhida egy jellegzetes szőlőhegyi településből fejlődött ki többutcsás, szalagtelkes községgé. A település belterületét keskeny, kanyargós utcák tárják fel. Az egykori szőlőterületek és gyümölcsösök fokozatosan átalakultak zártkert jellegű területekké, melyeket a növekvő igények miatt belterületté nyilvánították. A településen még nagy számban található beépítetlen lakótelek, a lakóutak felszabályozása és közművesítése az eredeti elképzelések szerint még nem valósult meg. A település területén iparterület nem található, ipari és gazdasági célra szánt terület kijelölésére nincs igény. A lakóterületen belül kisebb vállalkozások vannak. Ezek nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra.

A lakóterület telekszerkezete eltérő, az újonnan kialakított lakótelkek mélysége kisebb a hagyományosan falusias lakótelkek telekmélységénél, szélességük viszont nagyobb. Az oldalhatáron álló beépítési mód és a 3-5 m körüli épületmagasság általánosnak mondható.

Épített környezet és településképi szempontból a legjellemzőbb helyi sajátosság a település környezetében található Szár-hegy lába és a Szabadság hegy az egykori szőlőhegy telekstruktúrájával. Úrhida jellegzetes településképe a hagyományosan mezőgazdálkodással, szőlő és gyümölcsstermesztéssel foglalkozó vidéki településforma átalakulóban van, a lakóterületeken a kertvárosias telekhasználat kerül előtérbe. Az infrastrukturális és településszerkezeti fejlődésnek köszönhetően a hagyományosan falusi lakóépületek helyett a mai kor követelményeinek jobban megfelelő családi házak épülnek a településen. Az utóbbi időben megjelent az igény a két- vagy több lakásos lakóépületek építésére.

Műemlékek, helyi építészeti értékek

Úrhidán védett műemlék nem található.

A 17/2017.(II.14.) önkormányzati rendelettel elfogadott településképi védelméről szóló helyi rendelet nem nyilvánított helyi védetté egyedi építményeket és nem határolt le védett területeket.

Régészeti lelőhelyek

Úrhida közigazgatási területén **5 nyilvántartott régészeti lelőhely** található, amelyek ex lege általános védettség alatt állnak. Ezek közül egy sem fokozottan vagy kiemelten védett.

<i>Lelőhely azonosító</i>	<i>Lelőhely neve</i>	<i>Lelőhely jellege</i>	<i>Lelőhely kora</i>	<i>Helyrajzszámok</i>
22360	Petőfi utca 4.	szórványlelet templom	középkor újkor	236, 248/8, 247/2, 283/1, 282/2, 281/2, 281/1, 268, 267, 269/2, 269/1, 276, 274/2, 271/1, 278, 277/2, 274/1, 273, 248/3, 248/2, 256, 248/5, 248/10, 248/11, 284/1, 279/1, 279/2, 262, 264, 265, 266/1, 266/2, 270, 271/2, 272, 280/2, 280/5, 280/7, 280/8, 280/9, 280/10, 280/11

ÚRHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

22560	MRT 14/1. lélőhely	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	római kor késő középkor őskor	479, 430/6, 431/1, 480/1, 478, 480/3, 466, 490, 488/2, 491/1, 432/1, 489, 488/3, 487/3, 433/4, 487/2, 487/1, 486/2, 483/5, 483/6, 483/3, 483/2, 481/2, 484, 486/1, 433/1, 434/1, 485, 480/4, 481/1, 476, 477, 480/2, 435/1, 436/1, 482
22561	MRT 14/3. lélőhely	telepnyom (felszíni)	római kor	236, 244, 245, 242/2, 242/1, 246/2, 283/2, 287, 283/1, 282/2, 281/2, 243, 241, 282/1, 240/1, 240/2, 239/1, 239/2
37443	Arany J. utca	temető	avar kor	464/1, 464/12, 464/13, 464/4, 464/5, 464/6, 464/7, 465, 466, 467/1, 467/2, 467/3, 467/4, 467/5, 468/1, 468/2, 468/3, 469/2, 469/5, 469/6, 469/8, 469/9, 470/1, 470/2; tévesen a nyilvántartásban: 469/4, 469/7
93927	Avar utca	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	440/2, 441, 442, 443, 444, 445/2, 445/3, 447/3, 462/3, 463, 464/1, 464/10, 464/11, 467/1, 472, 473/4, 473/5, 474, 475/6

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Úrhida közigazgatási területén

Tájföldrajz

Fogalommeghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.). Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagytaj: Duna–Tisza-medence

Nagytajrészlet: Alföld

Középtaj: Mezőföld

Kistájcsoporthatár: Duna–Sárvíz köze

Kistaj: Sárrét

A természeti adottságokat e kistaj jellemzői alapján értékeljük (Forrás: Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010. és Csorba Péter:

Magyarország kistájai, Debrecen, 2021.). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A település közigazgatási terület a 366 km² kistáj É-i szegletében terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Bakony DK-i lábánál kialakult hegységelőteri süllyedék, elzárt medencesíkság. Vízrajzi okok miatt a kistájhoz kapcsolódnak a Mezőfölddel határos alacsony dombsorok is. **Éghajlati körzet:** Mérsékelt meleg – száraz, K-i részén meleg – száraz térség. **Vízrajz:** Az 5 ha-nál nagyobb nyílt vízfelszínek, ill. vizenyős, mocsaras térszínek kiterjedése jelentős, a kistáj 5,8%-a. Az állóvizek többsége Várpalotától D-re, ill. Székesfehérvár környékén található. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 52% szántóföld (mérsékelt csökkenő arány), 17% gyeperő (változatlan), 13% pedig beépített felszín. Az országos arány duplája a bányászati és lerakófelszínek részesedése: 0,45%. Az OTRT nyilvántartása szerint mezőgazdasági térség. **Földrajzi tájtypus:** Középső részén rossz lefolyású árter, a réti talajok különféle típusával (öntés, lápos réti, ill. réti), D-i löszös részén pedig csernozjom barna erdőtalajjal. A mezőgazdasági hasznosítás mellett jelentős a beépítettség (pl. Székesfehérvár). **Emberi hatáserősség:** A természeti adottságokat a vízrendezések számottevően módosították, polihemerőb (erősen átalakított) bolygatottsági szint jellemző. A lecsapolások és az ipari meddőanyagok új domborzati formákat is eredményeztek. Jelentősen megváltozott a talajok víz- és levegőháztartása. A természetközeli növényzet a táj 25–30%-ára szorult vissza. Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítás-változások szerint erősödött az antropogén tájterhelés. **Beépítettség és településfejllettség:** A beépített felszínek aránya igen magas 13% (2000: 12%), főképp a sűrű városi és ipari beépítésű felszínek aránya emelkedett jelentősen. A közutaknak, vasutaknak és településeknek számottevő mértékű élőhely-felszabdalo hatása van, a fragmentáció súlyozott értéke 3,7 km/km², magasabb, mint az országos átlag (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj egyetlen települése sem került az elmaradottnak ítélt kategóriába. **Tájmetriai adatok:** A területhasználatot mutató CORINE foltok átlagos nagysága 1,99 km², ami alacsonyabb, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km²), tehát a kistáj foltmintázata valamivel mozaikosabb, mint a legtöbb alföldi kistájé. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználat változatosságát mutató szám értéke 1,55 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** Közepes erősségű a belvizi- és aszálykitérttség. Ez a kistáj egyike a földrengések által is fenyegetett térségnek. 1931 és 2015 között 28–32 súlyosan (PAI>6) aszályos évet regisztráltak, különösen Berhida és Jenő környéke számít klimatikusan vízhiányosnak. A jelenlegi tájhasználat érzékenysége, változásának mértéke az éghajlatváltozásra közepesnek becsülhető. **Természetvédelem:** A kistáj 6,1%-a a Sárréti TK része. A Natura 2000 különleges természetmegőrzési kategória kezelési rendelkezései a táj 12,3%-át érintik. **Értéktár:** Az értéksűrűség magas és nem csupán Székesfehérvár kultúrkincsei révén, hanem pl. régészeti lelőhelyek, egyedi tájértékek más településen is szép számmal vannak (Ősi, Vilonya stb.). A kistáj csaknem felét javasolták bevonni a tájképvédelembe. Ennek magját a Sárréti TK képezi, de kiterjed Ny-felé Pétfürdő határáig és magába foglalhatja a Berhida és Jenő közötti erdőfoltokat is. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj tágas hegységelőteri medencesík, de Vilonya ill. Jenő környékén része egy alacsony dombsági terület is. A táj vizuális arculatát az országos átlagnak megfelelő szántóföldi arány mellett jelentősen befolyásolják a nádasok, vizenyős rétek, valamint az ipartelep épületegyüttesei, helyenként pedig a meddőhányók is. A kistáj lösztáblára felkapaszkodó D-i peremén sűrűn mozaikos vegyes mezőgazdasági parcellák és kertek vannak. A táj jól áttekinthető, nyílt jellegű. A parlagok aránya közepes, (4–6%), összességében intenzíven hasznosított, bár néhány alig működő ipartelep, kezeletlen meddőhányó miatt nem mindenhol nyújt gondozott képet. A települések az Ősi és Székesfehérvár közti terület kivételével egyenletesen helyezkednek el, látványsúlyukat a nagyméretű ipari épületegyüttesek több helyen megsokszorozzák. A sárréti identitás ismert fogalom, amelynek erős természetföldrajzi tartalma, a mocsaras, lápos tájhabitus még ma is

egyértelmű. A topográfiai önmeghatározás számára jó támpontként szolgál a Tési-fennsík, ennél kevésbé markáns orientációs objektumok lehetnek D-felé a Polgárdi-rögök magaslatai.

Tájképvédelem

A Fejér megye Területrendezési tervéről szóló rendelet a település egy részét sem sorolja országos vagy térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe. Az OTTrT módosítása szerint sincsenek a település területén tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezetek. A módosítások során a település, mint tájrészlet képe jelentős mértékben nem változik, a meglévő tájképi adottságok változatlanul megmaradnak.

4.2.7. TÁJVÉDELMI ÁLLAPOT

Természetvédelmi jelentőség

A település közigazgatási területén, illetve a vele közvetlenül szomszédos települések Úrhida felé eső határán nem találhatók a következő védettségű területek vagy értékek:

- országos jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- Natura 2000 terület
- ex lege védett természeti terület vagy érték
- ramsari terület
- bioszféra rezervátum
- natúrpark
- világörökség-várományos terület

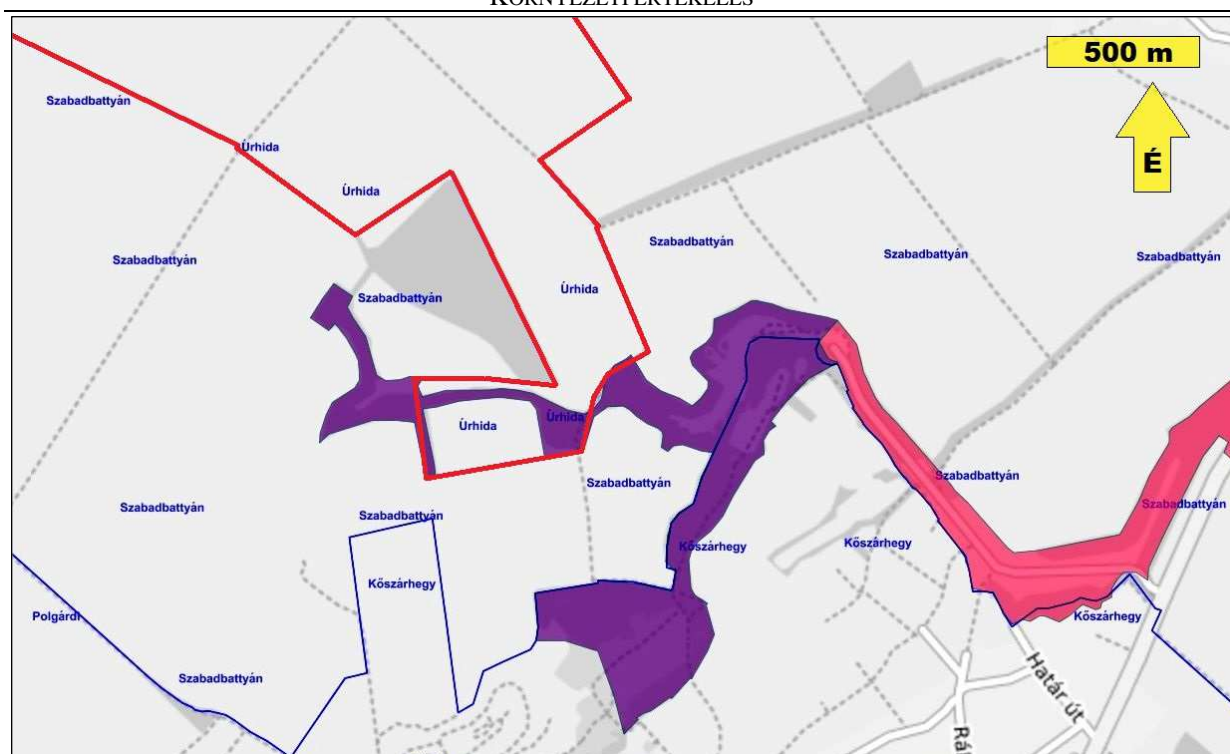
Tájképvédelmi övezet

A vizsgált település teljes közigazgatási területe nem része tájképvédelmi övezetnek, illetve a 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3/5. számú melléklete alapján nem érinti a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetét. Jelentős tájképi változás a településrendezési eszközök változása során nem várható, a tájkép és településkép jellege nem változik meg.

Országos Ökológiai Hálózattal való kapcsolat

A település közigazgatási területén csupán egy helyen fordul elő az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó terület: a belterülettől D-re mintegy 1,7 km-re, Kőszárhegyhez közel, annak É-lábánál egy mélyvonal, kis völgy és az azt kísérő cserjés-fás társulások tartoznak az ökoháló legmagasabb szintű eleméhez, a magterülethez, melynek térképi ábrázolása a következő (8. SZ. ÁBRA):

ÚRHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

8. számú ábra: Úrhida közigazgatási területén az Országos Ökológiai hálózat elemei

Jelmagyarázat:

piros poligon Úrhida település közigazgatási területének határa
lila felület Országos Ökológiai Hálózat – magterület
halványvörös felület..... Országos Ökológiai Hálózat – ökológiai folyosó

Az ökológiai hálózat magterületének övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. A magterületek nem csak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltértermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek.

Az ökoháló másik két eleme (pufferterület és ökológiai folyosó) a település közigazgatási területén nem található meg. A településrendezési terv változásai nem érintik az előbb részletezett magterületet, a magterület kijelölésének kritériumait nem befolyásolja, annak ökológiai állapota továbbra is biztosítható.

4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG

A település morfológiai viszonya és a közutak szűk szabályozási szélessége miatt nagyintenzitású csapadékok esetén a pincékbe víz folyhat be, illetve a csapadékvíz talajeroziót okozhat. A 7. számú főúton folyó közúti közlekedés zajterhelése sem nappali, sem éjszakai időszakban nem felel meg a zajterhelési határértékeknek. A módosítások elsősorban a kialakult területhasználatok jogi megfelelését követik, illetve kisebb mértékű gazdasági területfejlesztést tartalmaz.

4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK

A szabályozási terv módosítása részben a jogszabályváltozásokból eredő megfelelést, másrészt a korábban terezett, de végre nem hajtott módosítások törlését jelenti, illetve a már kialakult területhasználatok jogi megfelelését támogatja. A tervezett módosítások környezeti hatásai nem számottevőek – tekintettel a már kialakult területhasználatra. A tervezett területhasználati módosítók az alábbi főbb kategóriákba sorolhatók:

- temetői terület átminősítése különleges területbe energiapark megvalósítása érdekében (1. sz. helyszín),
- falusias lakóterület átminősítése temető különleges területté (1. sz. helyszín),
- falusias, kertvárosias lakóterület átminősítése közúti közlekedési területté (1., 3., 10., és 11. sz. helyszín),
- különleges beépítésre szánt temetői terület beépítésre nem szánt zöldterület lesz (2. sz. helyszín),
- falusias lakóterület kertvárosias lakóterület lesz (3., 5., 6., 9. sz. helyszín),
- falusias lakóterület beépítésre nem szánt zöldfelület lesz (4. sz. helyszín),
- közlekedési terület falusias, kertvárosias lakóövezet lesz (4., 5., 7., 8. sz. helyszín),
- zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté (4. sz. helyszín).

4.4.1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KÖZVETLEN IGÉNYBEVÉTELE, VAGY KÖRNYEZETTERHELÉS

Az új tervezett területhasználati funkciók megjelenésével az alábbi környezet-igénybevételek, hatótényezők léphetnek fel tervezett területhasználatonként:

Temetői terület átminősítése különleges területbe energiapark megvalósítása érdekében
Érintett módosítási helyszín: 1.

Várható hatótényezők: a legjelentősebb hatásviselő elemek a talaj, illetve a táj.

A napelem tartószerkezet talajba rögzítése talajcsavarokkal történik, amennyiben a terület domborzati viszonyai jelentősebb földmunkát nem igényel, abban az esetben a talajt érő hatások is csak a talajcsavarok behajtásának, illetve vezetékek fektetésének van kitéve.

A napelemes erőmű üzemelése levegő-igénybevétellel talajterheléssel, szennyvíz kibocsátással, érdemi hulladéktermeléssel, illetve zajkibocsátással nem jár.

A tervezett napelempark tájra gyakorolt hatása kicsi, mivel a közel 0,8 hektáros terület miatt jelentős mértékű tájképi változás nem feltételezhető. A tervezett napelemparkot meglévő szántóterületen kívánják megvalósítani, így természetközeli élőhelyet nem vesz igénybe, illetve a közelben nincs vízfelület és/vagy vízfolyás, ami a panelek visszatükröződése következtében vízi rovarokat vonzana. A tervezett napelempark kis területen, településszélen, fő nézőpontoktól távol valósul meg és a Ny felől szomszédos temető felé a látványkapcsolatot a meglévő növényzet zárja.

Falusias lakóterület átminősítése különleges temető területté
Érintett módosítási helyszín: 1.

Várható hatótényezők: a várható a sírok kialakításával a talaj bolygatása, valamint a kapcsolódó járműforgalom keltette levegő- és zajterhelés. Külön ki kell emelni a felszín alatti közeg terhelését – a helykijelölés alapján a tervezési terület nem esik sem nyitott karszt, sem vízbázis

védelmi területre. További hatótényező a hulladék, a keletkező igen inhomogén tartalmú összetevők miatt.

A tervezett temető kialakítását településszélien, jelenleg mezőgazdasági területként, szántóként használt ingatlanokon tervezik kialakítani. A közel 3 hektáros területen így természetközeli élőhely nem lesz igénybe véve. A temetők – fásításuk esetén – tájképvédelmi szempontból kedvező hatásúak és hazánkban többnyire változatos és egy lakóövezethez képest gazdagabb egyedi flórának, faunának adnak otthont, ami a csendes, nyugodt, védett körülmények következménye.

Falusias, kertvárosias lakóterület átminősítése közúti közlekedési területté

Érintett módosítási helyszínek: 1., 3., 10., és 11.

Várható hatótényezők: a bemutatott változások elsősorban feltáró utak, összekötő utak létesítésére szolgálnak, illetve a 11. sz. helyszín esetében csak szélesítést jelet. A település belső forgalmi viszonyai, illetve a felárandó területek nagysága alapján ezen utak forgalma várhatóan alacsony lesz.

Azonban a járműközlekedés okozta levegő- és zajterheléssel, a burkolt felületek építése során jelentkező talajbolygatással, illetve a lefolyási viszonyok kisebb változása miatt a vizeket érő hatásokkal kell számolni.

Különleges beépítésre szánt temetői terület beépítésre nem szánt zöldterület lesz

Érintett módosítási helyszín: 2.

A módosítás környezetvédelmi szempontból kívánatos, a környezetet, különösen a talajt és felszín alatti közeget pozitívan érinti.

Falusias lakóterület kertvárosias lakóterület lesz

Érintett módosítási helyszínek: 3., 5., 6. és 9.

Várható hatótényezők: a módosítás inkább adminisztratív jellegű, a területhasználat jellege nem változik, egyes beépítési paraméterekben lehetnek kisebb módosulások, illetve a kapcsolódó területhasználat több korlátozással fog járni a lakóterület védelme érdekében.

Az érintett helyszínek beépítése részben már megtörtént, azonban az új beépítések következtében a talaj igénybevételével, újabb vízigények fellépésével, növekedő hulladéktermeléssel, illetve újabb zajforrások megjelenésével kell számolni. Élővilág-védelmi és tájképvédelmi szempontból jelentős hatást a módosítás nem indukál.

Falusias lakóterület beépítésre nem szánt zöldfelület lesz

Érintett módosítási helyszín 4.

Várható hatótényezők: a módosítás környezetvédelmi szempontból kedvező, minden környezeti elem esetében alacsonyabb terhelésekkel, illetve javuló állapottal kell számolni. Élővilág-védelmi és tájképvédelmi szempontból a módosítás hatása kedvező, mivel csaknem egy hektáron a zöldfelület megmarad, ami a mikroklimát kondicionálja, illetve településökológiai szempontból is kedvező.

Közlekedési terület falusias, kertvárosias lakóövezet lesz

Érintett módosítási helyszínek 4., 5., 7. és 8.

Várható hatótényezők: a módosítások a tervezett úthálózat bővítések visszavonását jelenti. Ebből a szempontból a már kialakult területhasználatok nem változnak, azaz a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté

Érintett módosítási helyszín 4.

Várható hatótényezők: a járműközlekedés okozta levegő- és zajterheléssel, a burkolt felületek építése során jelentkező talajbolygatással, illetve a lefolyási viszonyok kisebb változása miatt a vizeket érő hatásokkal kell számolni.

4.4.2. A MÓDOSÍTÁS KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FOLYAMATOK, AMELYEK KÖZVETETT MÓDON KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNNYEL JÁRhatnak

A bemutatott módosítások legfontosabb összetevője a falusias lakóterületek kertvárosiassá minősítése, így egy alacsonyabb intenzitású területhasználat megvalósítása, illetve a meg nem valósult településfejlesztési tervek törlése. Ezen kívül kismértékű közlekedési hálózat fejlesztés is történik. Ezen intézkedések minden esetben a lakosság komfortjának növelését szolgálják, illetve a település élhetőbb státuszát javítják.

Olyan területhasználati módosítás nem tervezett, ami intenzív igénybevételekkel járna. Még a temetői területek fejlesztése is a lakóövezettől távolabb, a felszín alatti közeg szempontjából kevésbé érzékeny területen valósul meg.

4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A 4.4.1. fejezetben bemutatásra kerültek a tervezett módosítások következtében fellépő hatótényezők. Az alábbiakban a módosítások jellege szerint foglaljuk össze a várható hatásokat.

Temetői terület átminősítése különleges területbe energiapark megvalósítása érdekében

A tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból kevésbé jelentős. Összhangban a 4.4.1. fejezetben leírtakkal a levegőt érő hatások csak az építés fázisában lének fel, akárcsak a talajt érő hatások. Ezen terhelések mértéke elhanyagolható, a munkálatok befejeződésével a terhelések megszűnnek. Vízfelhasználás és szennyvízkibocsátás tekintetében sem felhasználás, sem kibocsátás nem lesz. A tervezett napelem park működése során hulladék gyakorlatilag nem keletkezik. Zajvédelmi szempontból a napelem park terhelése az ingatlanon túl egyáltalán nem lesz érzékelhető. Egy hektárnál kisebb területe és településszéli helyzete miatt a településképben, valamint a tájrészlet képében jelentős változást nem okoz. A temető felé látványkapcsolat minimális lesz. Az élővilágot érő hatások a kis terület miatt elhanyagolhatók lesznek. A panelek alatt a meglévő szántó nyers talajfelszíne miatt gypfelületet művelnek majd, ami a talajt egész évben fedi és gazdagabb élővilágnak (rovarok, madarak, kismélsők stb.) ad otthont, mint a meglévő szántó.

Falusias lakóterület átminősítése különleges temető területté

Az építés során fellépő hatótényezők, mint levegőterhelés, zajkibocsátás, talajbolygatás az építés végén megszűnnek. A temető további működése a kapcsolódó járműforgalom miatt időszakosan légszennyezőanyag és zajkibocsátással jár, azonban ezen terhelések időtartama nem hosszú.

Levegőminőség védelmi szempontból javasolt a temetőbe vezető út pormentes burkolattal való ellátása.

A temető növényzetének ápolása kisebb mértékű vízigényt támaszt, amit vagy a vezetékes hálózatról, vagy mélyfúrású kútról lehet biztosítani. A temetői funkcióból következik a talaj és a felszín alatti közeg terhelése, azonban a kijelölt fejlesztési terület nem fokozottan érzékeny. A temető hulladékok gyűjtésére megfelelő gyűjtőhely/tárolókonténer szükséges. A rendszeres elszállítás meg kell szervezni. A temetői hulladék hasznosítása nehezen megoldható tekintettel az igen inhomogén összetevőkre. Tájképvédelmi és településökológiai szempontból javasolt a temető őshonos fa- és cserjefajokkal való fásítása, parkosítása elsősorban a térhatárok mentén.

Falusias, kertvárosias lakóterület átminősítése közúti közlekedési területté

A tervezett módosítások célja egy-egy tömb feltárása nem jelentős forgalmú belső utak létesítésével, illetve a 11. sz. helyszín esetében csak a meglévő út szélesítése a cél.

Az építés alatt a munkagépek légszennyezőanyag- és zajkibocsátása jelentkezik, illetve a talajmunkálatok okoznak talajigénybevételt, azonban ezen terhelése a munkák végén megszűnnek.

Az utak használata során szintén légszennyezőanyag- és zajkibocsátás várható. A várható forgalom sehol sem haladja meg a pár tíz jármű/nap intenzitást, így sem a levegő esetében, sem a zaj esetében nem várható határérték feletti terhelés. Pormentes burkolatok építésével mind a levegőterhelés, mind a zajterhelés alacsonyabb szinten tartható.

Az utak megépítésével vízigénybevételek nem jelentkeznek, azonban az újabb burkolt felületek a lefolyási viszonyokban okoznak kisebb módosulást, így a megfelelő csapadékvíz elvezetés és hordalékmegkötés fontos szerepet kap. Az esetleges csapadékvíz általi olajszármazék tovaterjedés megakadályozása érdekében lehetőség szerint javasoljuk szilárd burkolattal ellátott folyókák és árkok építését, különös tekintettel a nyitott karszt és vízbázis védőterület esetében.

Az utak működése hulladékkeletkezéssel nem jár.

Különleges beépítésre szánt temetői terület beépítésre nem szánt zöldterület lesz

A tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból kedvező, minden környezeti elem esetében egy alacsonyabb intenzitású területhasználat valósul meg.

Falusias lakóterület kertvárosias lakóterület lesz

A már beépített településrészekben a módosítás inkább adminisztratív jellegű, illetve a korlátozottabb területhasználatok miatt egy alacsonyabb intenzitású, a lakosok számára kisebb terhelésekkel járó lakóterületi funkció valósul meg. Új beépítések esetében az egyre inkább elektromos áram alapú rendszerek miatt a levegőterhelés érdemben nem változik.

Az új lakások esetében kisebb mértékű vízigény növekedés várható, illetve a szennyvízkibocsátás is ennek megfelelően bővül. A települési hálózat alkalmas a szükséges vízigények kielégítésére, azonban az elhúzódó kánikula esetén vízkorlátozás léphet fel.

A háztartások működése hulladéktermelés bővülést is maga után von. A kötelező közszolgáltatás igénybevételével a keletkező hulladékok gyűjtése és további kezelése megfelelő módon biztosítható. Speciális hulladékok képződésével jár ó tevékenységek végzése nem támogatott, amennyiben ilyen tevékenység mégis megvalósul, abban az esetben az ingatlan használatjának kell a szükséges hulladékszállítási szerződésekkel gondoskodnia a jogszabályi megfelelésről.

Zajos tevékenységek végzése nem támogatott, azonban a korszerű fűtési/hűtési rendszerek kültéri gépészeti egységei új zajforrásként lépnek be. Körültekintő gépkiválasztással és telepítéssel gondoskodni kell arról, hogy a szomszédos lakóingatlanokat zavaró zaj ne érje. Az új zöldfelületek kialakításakor honos, tájba illeszkedő fajok telepítése javasolt, lehetőség szerint többszintes növényzet kialakításával.

Falusias lakóterület beépítésre nem szánt zöldfelület lesz

A tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból kedvező, minden környezeti elem esetében egy alacsonyabb intenzitású területhasználat valósul meg.

Közlekedési terület falusias, kertvárosias lakóövezet lesz

A módosítások a tervezett úthálózat bővítések visszavonását jelenti. Ebből a szempontból a már kialakult területhasználatok nem változnak, azaz a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté

Hasonlóan a falusias és kertvárosias lakóterületek közlekedési területté alakításához, a tervezett módosítások nem jelentős forgalmú feltáró és összekötő utak építését jelenti.

Az építés alatt a munkagépek légszennyezőanyag- és zajkibocsátása jelentkezik, illetve a talajmunkálatok okoznak talajigénybevételt, azonban ezen terhelése a munkák végén megszűnnek.

Az utak használata során szintén légszennyezőanyag- és zajkibocsátás várható. A várható forgalom sehol sem haladja meg a pár tíz jármű/nap intenzitást, így sem a levegő esetében, sem a zaj esetében nem várható határérték feletti terhelés. Pormentes burkolatok építésével mind a levegőterhelés, mind a zajterhelés alacsonyabb szinten tartható.

Az utak megépítésével vízigénybevételek nem jelentkeznek, azonban az újabb burkolt felületek a lefolyási viszonyokban okoznak kisebb módosulást, így a megfelelő csapadékvíz elvezetés és hordalékmegkötés fontos szerepet kap.

Az esetleges csapadékvíz általi olajszármazék tovaterjedés megakadályozása érdekében lehetőség szerint javasoljuk szilárd burkolattal ellátott folyókák és árkok építését, különös tekintettel a nyitott karszt és vízbázis védőterület esetében. Az utak működése hulladékkeletkezéssel nem jár.

A tervezett változások során a külterületi tájhasználat, az erdők, a gyepterületek és az őket kísérő természetközeli élőhelyek megmaradása továbbra is biztosítható. Jelentős változás azért sem prognosztizálható, mert a külterületet módosítások nem érintik. A településszerkezeti változtatással az erdők, facsoportok, fasorok és a természetközeli területek, élőhelyfoltok tájökológiai szerepe megőrizhető. A változtatások tájvédelmi és tájökológiai szempontból semlegesek, így biztosítható a védett növény- és állatfajok további védelme.

A településszerkezeti változások egyik pontja sem érint védett vagy értékes területeket. A település ökológiai állapota változatlanul megmarad, romlás nem várható. Úrhida Község területén a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

* * *

Összefoglalóan a tervezett módosítások elsősorban a település komfortfokozatát javító, alacsonyabb igénybevételeket támogató fejlesztések, illetve kisebb mértékű közúthálózati fejlesztést jelentenek. A fellépő várható hatások nem számottevők, azonban település felszín alatti közeg szennyeződés-érzékenysége miatt szükséges a körültekintő szakági tervezés. Megfelelő tervezéssel (pl. pormentes útburkolatok, parkosítás őshonos fa- és cserjefajokkal stb.) a várható terhelések jelentősen csökkenthetők. A terület domborzati viszonyai követeztében a megfelelő csapadékvíz elvezetés megoldása fontos. A várható környezetterhelések nem jelentősek, hatásuk csak lokálisan, az érintett ingatlanok

közvetlen közelében érzékelhető. Külterületet érintő vagy táji léptékű változás nem várható.

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

Az előző fejezetekben bemutatottak alapján a tervezett módosítások megvalósítása nem jár jelentős környezeti hatásokkal.

A tervezett módosítások inkább a település komfortját növelik és mérséklik a meglévő igénybevételeket, így környezetvédelmi szempontból kedvezőek.

A tervezett közúthálózat- és temetői fejlesztés esetében körültekintő tervezéssel és kivitelezéssel a várható hatások még tovább mérsékelhetők. A telepítés/tervezés szempontjából környezeti elemenként az alábbi javaslatokat tartjuk kiemelten fontosnak, tekintettel a tervezési területen fennálló korlátozásokra.

5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

Levegőminőség-védelem

- Új közlekedési felületek létesítése esetében javasoljuk pormentes szilárd burkolat építését.

Talajvédelem

- Talajvédelem szempontjából a humusz védelme kiemelkedő. Mind az új közlekedési terület, mind a temetőbővítés esetében javasoljuk a felső humuszan gazdag talajréteg elkülönített kezelését/gyűjtését és újbóli fedőréteggént történő felhasználását.
- A talajerózió csökkentése érdekében a megfelelő csapadékvíz elvezetés megoldása fontos.
- Talaj szennyező tevékenység a település területén nem engedélyezett, az új gazdasági területen veszélyes anyagok, hulladékok burkolat nélküli felületen tilos.

Vizek védelme

- Új létesítmények telepítése esetén a keletkező kommunális szennyvizet kötelező a közcsatornába vezetni, vízbázis védőterületen, vagy nyitott karszton zárt szennyvízgyűjtő létesítése nem javasolt, csak rendkívüli esetben engedélyezhető.
- A közlekedési területekről a csapadékvíz lehetőség szerint szilárd burkolatú folyókákkal, árkokkal kell elvezetni a vízbázis és a nyitott karsztos területről.
- A területen csak tiszta (tetőkről) összegyűjtött csapadékvíz szikkasztható el, közlekedési felületekről a csapadékvíz el kell vezetni felszíni befogadóba.

Hulladékgazdálkodás

- Építési tevékenység esetében a keletkező építési/bontási hulladékokat csak hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozásnak lehet átadni.
- Az építési, bontási hulladékok esetében javasoljuk olyan hulladékkezelő előnyben részesítését, aki a hulladékok hasznosítását végzi a lerakással történő ártalmatlanítás helyett.

- Az újonnan létesülő lakóingatlanok esetében a kommunális hulladék elszállítására kötelező közszolgáltatási szerződést kötni.
- A tevékenységek során keletkező egyéb hulladékokat munkahelyi gyűjtőhelyen kell gyűjteni, azokat nyilvántartásba kell venni, illetve a keletkezett mennyiségekről éves bevallást kell benyújtani a környezetvédelmi hatóság felé, amennyiben a keletkező hulladékok mennyisége eléri bevallási küszöbértéket.
- A hulladékok elszállítására csak a szükséges hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozással lehet szerződést kötni.
- Munkahelyi gyűjtőhelyen tárolt hulladékokat legalább félévenként ki kell szállíttatni.
- A munkahelyi gyűjtőhelyet csak olyan módon lehet kialakítani, hogy veszélyes anyag még havária helyzetben se juthasson ki környezetbe.
- Veszélyes hulladék tárolására nyitott téren létesítendő üzemi gyűjtőhely nem építhető, a veszélyes hulladékok tárolása csak épületen belül, belső téren lehetséges.

Zaj- és rezgésvédelem

- Mind az építési, mind az egyéb tevékenységeket úgy kell végezni, hogy a zajtól védendő létesítményeket határérték feletti zajterhelés ne érhesse.
- Körültekintő tervezéssel optimalizálni kell a munkagépek/szállítójárművek mozgását, azt a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani.
- Körültekintő tervezéssel biztosítani kell, hogy a zajforrások a védendő területektől a lehető legnagyobb távolságban helyezkedjenek el.

Élővilágvédelem és tájvédelem

A tervezett, illetve javasolt, a településrendezési változások során várható beruházások, fejlesztések révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló további intézkedések a következők:

Élővilágvédelem:

- kizárólag nappali, természetes fénynél végzett munkavégzés
- csapadékmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a szállítóutak és a munkaterületek locsolása
- építési terület minimalizálása, építés közbeni lehatárolása
- a tervezett létesítmények parkosítása során kizárólag őshonos lombhullató fafajok alkalmazása; ligetes telepítés megvalósítása:
- közműfejlesztés esetén minél gyorsabb árokásás, vezetékfektetés és a munkaárok visszatemetése
- az ökológiai és esztétikai szempontból értékes fasorokat javasolt megőrizni, a szakaszos, hiányos fasorokat pedig kiegészíteni szükséges
- vonalas létesítmények (utak, csatornák, mezsgyék) fásítása javasolt
- településképi és tájökológiai szempontból (madárpusztulás) a frekvenciált területeken (pl. településközpont, zöldterületek stb.) a légvezetékek földkábelre történő cseréje javasolt
- az elhanyagolt, rendezetlen, nem kellően fenntartott, gyomos ingatlanok rendezése hatósági eszközökkel (felszólítás, bírságolás stb.), melyek településképi, közbiztonsági és ökológiai szempontból (gyomfertőzési gócok) egyaránt rendkívül károsok

Tájvédelem:

- a templom- és temetőkertek, intézménykertek, közparkok és közcélú települési zöldterületek jó állapotban történő megőrzése, faállományának védelme

- a sportpályákon és iskolakertekben az árnyékot biztosító nagy lombtömegű fák hosszú távú megőrzése, illetve – előregezés és/vagy balesetveszély miatti kivágásuk esetén – folyamatos pótlása
- törekedni kell a meglévő növényállományból kiszűrni az allergén és agresszíven terjedő invazív fajokat (fehér akác, bálványfa tb.), új növény telepítésénél honos, nem allergizáló növényfajokat kell választani.
- javaslatunk szerint érdemes egy „Tiszta udvar – rendes ház” mozgalmat indítani (helyi egyesület vagy önkormányzat szervezésével, illetve gondnokságával), jutalmazni a rendezett ingatlanokat (intézmények és magáningatlanok szintjén egyaránt)
- ezzel összefüggően a település virágosítási, parkosítási mozgalmának elindítása, mely a településképre szintén jótékony hatást gyakorol
- díszes, attraktív településkapuk kialakítása a községen átvezető közutak bevezető szakaszán
- kerülendő a túlelű örökzöldek domináns ültetése, mert vizuálisan és funkcionálisan is áthatolhatatlan falat képeznek idősebb korokra, inkább zavaró hatást keltenek, mint díszítik, kiemelik az adott utcarészt
- települési- és tájfasításhoz közepes vagy nagy lombkoronájú, őshonos, lombhullató fajok alkalmazása javasolt, az allergén vagy invazív fajok, illetve az örökzöldek alkalmazását kerüljük
- a külterület egyes pontjain, főleg a településszéli területeken az illegális hulladéklerakások felszámolása
- Úrhida közigazgatási területén több egyedi tájérték is fellelhető, de még nem készült egyedi tájérték kataszter. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek kataszterezését, számba venni, dokumentálni, megőrzésüket és/vagy felújításukat biztosítani, esetleg egy helyi kiadványban a település lakosságával, illetve az idegenforgalom résztvevőivel megismertetni! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

A tervezett módosítás után épülő építmények létesítésének és üzemeltetésének részletes hatásait már a kész építési engedélyezési tervek ismeretében szükséges vizsgálni. A tervezéskor nagyon fontos a tájvédelem követelményeinek való megfelelés, a térség szín- és formavilágához történő igazodás; az építmények funkciói csak a tervezett funkciókat, célokat szolgálhatják. Tervezési fázisban ajánlott a tájvédelem követelményeinek való megfelelés érdekében a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal és a természetvédelmi hatósággal történő folyamatos egyeztetés, konzultáció.

5.2. MONITORING JAVASLATOK

A tervben a kijelölt fejlesztések, területhasználati módosítások elhanyagolható, illetve nem jelentős környezeti hatásokkal járnak/járhatnak. A várható hatások kiterjedése pár tíz méteres. A bekövetkező hatások megfigyelése érdekében az alábbi javaslatokat tesszük:

- A tervben foglaltak környezeti hatások rendszeres felülvizsgálata javasolt legalább 5 évente.
- A terv következő felülvizsgálatának elvégzése során javasolt kitérni a korábban jóváhagyott tervben foglalt hatására, az azóta bekövetkezett változásokra.

6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A tervezett módosítások részben vagy jogi megfelelést, vagy nagyobb mértékben a település élhetőségét szolgáló komfort érzetet javító módosítást jelent. Ez részben a falusias lakóterületek átminősítését jelenti kertvárosias lakóövezetté, illetve az eddig meg nem valósult közlekedési hálózat fejlesztések törlését jelenti. A közlekedési hálózat fejlesztése csak kisebb mértékű, ez azonban a kis áteresztő képességű utak tehermentesítését is jelenti, illetve lakóövezeti területek feltárását biztosítja. Az elvégzett környezetértékelés alapján a tervezett módosítások jelentős környezeti hatásokkal nem járnak, körültekintő tervezéssel, üzemeltetéssel a környezet hatások tovább mérsékelhetők. A települési terv időszakos felülvizsgálata alatt ezen módosítás hatásait is vizsgálni, felülvizsgálni szükséges.

Balatonfüred–Székesfehérvár, 2023. február 28.